Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar Linji gwida għas-servizzi ta' interess ġenerali u l-globalizzazzjoni

(2009/C 100/06)

Nhar is-17 ta' Jannar 2008, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda, b'konformità mal-Artikolu 29(2) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu, li jħejji opinjoni fuq inizjattiva proprja dwar

Linji gwida għas-servizzi ta' interess ġenerali u l-globalizzazzjoni

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għat-Trasport, l-Enerġija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà tal-Informazzjoni, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha nhar l-24 ta' Settembru 2008. Ir-rapporteur kien is-Sur Hernández BATALLER.

Matul l-448 sessjoni plenarja tiegħu li nżammet fil-21, it-22 u t-23 ta' Ottubru 2008 (seduta tat-23 ta' Ottubru), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-opinjoni b'50 vot favur, 2 voti kontra u astensjoni waħda.

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

A) Il-KESE jitlob lill-istituzzjonijiet Komunitarji l-oħra sabiex iħejju inizjattiva Komunitarja li tqajjem dibattitu dettaljat dwar il-bżonn li jitwaqqfu linji gwida għas-servizzi ta' interess ġenerali u l-globalizzazzjoni.

B) Il-Kumitat iħeġġeġ lill-Kummissjoni sabiex, fir-rapporti ta' valutazzjoni tagħha dwar is-servizzi ta' interess ġenerali (SIĠ), kull tant żmien tiddedika kapitlu għall-globalizzazzjoni u l-effetti potenzjali tagħha fuq is-servizzi ta' interess ġenerali.

C) Fir-rigward tal-akkwist pubbliku u b'kunsiderazzjoni tal-bżonn tal-innovazzjoni bis-saħħa tas-servizzi tas-soċjetà tal-informazzjoni ([1]), l-iżviluppi li jsiru għandhom ifittxu li jżommu l-karatteristiċi bażiċi ta' dawn is-servizzi u li jistabbilixxu qafas li fi ħdanu dawn is-servizzi jkunu jistgħu jingħataw b'mod xieraq (pereżempju t-telemediċina, l-etika professjonali u l-ħarsien tad-data).

D) Għandha tingħata spinta lit-twaqqif futur tal-gvernanza globali li tista' tkun ibbażata fuq il-parteċipazzjoni bbilanċjata tal-organizzazzjonijiet internazzjonali, l-Istati Membri u partijiet interessati oħra.

E) L-ILO u l-WHO, li jieħdu ħsieb il-kwistjonijiet marbutin mal-impjieg u s-saħħa, għandhom jagħmlu parti minn din il-gvernanza dinjija li qed tinbet fi ħdan id-WTO billi jingħataw l-istatus ta' osservaturi.

F) Forum konsultattiv bil-kompitu li jwaqqaf u jirrevedi l-miżuri għall-adozzjoni fil-qasam tas-SIĠ, jista' jagħti kontribut f'sistema ta' gvernanza globali u jassigura konformità mal-prinċipji u l-valuri li huma s-sisien tas-SIĠ.

G) Għandu jsir dibattitu dwar l-aspetti prinċipali li fil-futur ser jolqtu l-ġestjoni tal-assi pubbliċi globali. Fil-livell Komunitarju għandu jitwaqqaf programm ta' azzjoni Ewropew li jittratta l-arranġamenti għall-iffinanzjar ta' dawn l-assi.

Il-ġestjoni ta' dawn l-assi pubbliċi globali għandha tkun kompitu tal-gvernanza globali, b'hekk inkunu qed inkomplu nibnu fuq l-approċċ li nbeda fis-summit tal-G8 f'Heiligendamm dwar il-bijodiversità u r-riżorsi tal-enerġija.

2. Daħla

2.1 Is-servizzi ta' interess ġenerali tant għandhom rwol ċentrali fil-ħajja ta' kuljum taċ-ċittadini Ewropej, li l-kontribut tagħhom għall-koeżjoni soċjali, ekonomika u territorjali u l-iżvilupp sostenibbli tal-UE huwa parti integrali tal-mudell soċjali Ewropew ([2]). Huma jikkomplementaw lis-suq intern filwaqt li jmorru lil hinn minnu u huma rekwiżit għall-benesseri ekonomika u soċjali tal-individwi u n-negozji ([3]).

2.1.1 Il-globalizzazzjoni xeħtet id-dawl fuq il-fenomenu tal-ftuħ tal-ekonomiji u t-tneħħija tal-fruntieri, li rriżultaw minn żieda fil-kummerċ, fil-moviment tal-kapital, tal-persuni u tal-ideat, fid-distribuzzjoni tal-informazzjoni, fl-għarfien u l-ħiliet u mill-proċess tad-deregolamentazzjoni. Dan il-proċess, li mhuwiex wieħed ġdid, qed iseħħ f'kull rokna tad-dinja u f'kull industrija u żdied matul dawn l-aħħar snin.

([1]) Opinjoni tal-KESE intitolata *Il-promozzjoni ta' aċċess pubbliku wiesa' għal-librerija diġitali Ewropea*, punt 1.3, ĠU C 162, 25.6.2008, p.46.

([2]) Opinjoni tal-KESE, *Social cohesion: fleshing out a European social model* (Il-koeżjoni soċjali: insaħħu l-mudell soċjali Ewropew), ĠU C 309, 16.12.2006, p. 119 (mhux disponibbli bil-Malti).

([3]) Opinjoni tal-KESE, *The future of Services of General Interest* (Il-futur tas-Servizzi ta' Interess Ġenerali), (ĠU C 309, 16.12.2006, p. 135, punt 2.1. (mhux disponibbli bil-Malti).

2.1.2 Il-globalizzazzjoni tiġġenera firxa wiesgħa ta' opportunitajiet iżda xorta tibqa' waħda mill-akbar sfidi attwali tal-Unjoni Ewropea. Sabiex tisfrutta l-potenzjal tat-tkabbir li jista' jġib miegħu dan il-fenomenu u sabiex tiżgura li l-benefiċċji tal-globalizzazzjoni qed jitqassmu b'mod ġust, l-Unjoni Ewropea qed tipprova toħloq mudell ta' żvilupp sostenibbli permezz ta' gvernanza multilaterali. Dan il-mudell huwa maħsub sabiex jirrikonċilja t-tkabbir ekonomiku, il-koeżjoni soċjali u l-ħarsien tal-ambjent.

2.2 Madankollu, il-globalizzazzjoni ekonomika qed toħloq xenarju ġdid fejn id-deċiżjonijiet li jittieħdu minn għadd ta' korpi internazzjonali bħad-WTO jassumu importanza konsiderevoli u jistgħu jheddu l-eżistenza tas-SIĠ bħala element ċentrali ta' dan il-mudell.

2.3 F'dan il-kuntest jeħtieġ li noħolqu mekkaniżmi ġuridiċi internazzjonali sabiex niżguraw li l-UE u l-Istati Membri tagħha jkunu jistgħu jiggarantixxu l-vijabilità tas-SIĠ mingħajr ma jkollhom jinqdew bi strateġiji li jxekklu l-implimentazzjoni tal-prinċipji tal-kummerċ internazzjonali ħieles jew idgħajfu l-kompetittività tal-ekonomija Ewropea.

2.3.1 L-istituzzjonijiet tal-UE għandhom iqisu b'mod partikolari l-korpi li jimxu fuq sistema ta' awtoregolamentazzjoni u li fuq livell globali jfittxu li jwaqqfu linji gwida komuni ta' implimentazzjoni għall-awtoritajiet pubbliċi fl-oqsma li għandhom x'jaqsmu mas-SIĠ (pereżempju l-Unjoni Internazzjonali tat-Telekomunikazzjoni/UIT).

2.3.2 Skont l-Artikolu 36 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE ([1]), l-Unjoni tirrikonoxxi u tirrispetta l-aċċess għas-servizzi ta' interess ekonomiku ġenerali kif jistipulaw il-liġijiet u l-prattiki nazzjonali, skont it-Trattati, sabiex tippromovi l-koeżjoni soċjali u territorjali tal-Unjoni. L-Artikolu stabbilixxa għall-ewwel darba rabta bejn dawn is-servizzi u d-drittijiet fundamentali ([2]).

2.3.3 It-Trattat ta' Liżbona jsaħħaħ ir-rwol tal-Unjoni Ewropea fl-oqsma ekonomiċi u kummerċjali. Din l-azzjoni tal-UE fil-livell internazzjonali hija meħtieġa b'mod partikolari fil-kuntest attwali, fejn qed nesperjenzaw żieda fil-globalizzazzjoni tal-ekonomija u t-tisħiħ tas-sistema multilaterali tal-kummerċ li ħadet spinta wara t-twaqqif tal-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ (WTO) fl-1995.

([1]) ĠU C 303, 14.12.2007 (fid-dikjarazzjoni formali tal-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni, 2007).

([2]) Opinjoni tal-KESE, *The future of Services of General Interest* (Il-futur tas-Servizzi ta' Interess Ġenerali), (ĠU C 309, 16.12.2006, punt 3.9 (mhux disponibbli bil-Malti).

2.3.4 It-Trattat ta' Liżbona jiġbor fih għadd ta' dispożizzjonijiet li japplikaw għall-attivitajiet esterni kollha tal-UE skont Kapitolu I, Titolu V tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE). Id-dispożizzjonijiet li għandhom x'jaqsmu mal-politika Komunitarja jinsabu f'Titolu IX tat-TKE, it-Tielet Parti, l-Artikoli 131 sa 134, li jirreferu għal "politika kummerċjali komuni". It-Trattat juża din l-espressjoni sabiex jindika s-sett komuni ta' mekkaniżmi istituzzjonali għat-teħid tad-deċiżjonijiet f'oqsma speċifiċi bil-għan li jinkisbu għanijiet partikolari. Permezz ta' dawn il-mekkaniżmi l-Komunità tista' tintervjeni f'dawn l-oqsma partikolari b'mod globali ([3]).

2.3.5 L-għanijiet li skont l-Artikolu 131 tat-TKE jagħmlu parti mill-politika Komunitarja jikkontribwixxu għal (a) l-iżvilupp armonjuż tal-kummerċ dinji, (b) it-tneħħija progressiva ta' restrizzjonijiet fuq il-kummerċ internazzjonali u (ċ) it-tnaqqis ta' ostakli tariffarji.

2.3.6 Barra minn hekk jeħtieġ li nikkunsidraw l-effetti li jista' jkollhom l-għanijiet tal-politiki transsettorjali differenti tal-Komunità bħall-kultura, is-saħħa pubblika ([4]), il-ħarsien tal-konsumatur u l-industrija fuq il-politika kummerċjali tal-Komunità. L-industrija u s-servizzi huma l-oqsma li x'aktarx ser ikollhom influwenza konsiderevoli u problematika fuq l-implimentazzjoni tal-politika kummerċjali komuni.

2.3.7 Il-KESE diġà ġibed l-attenzjoni lejn il-fatt li r-riforma tat-Trattati ser iġġib magħha progress ġdid fil-qasam tas-servizzi ta' interess ġenerali. Dan ser iseħħ bl-inklużjoni ta' klawżola dwar l-applikazzjoni ġenerali tas-servizzi ta' interess ekonomiku ġenerali (SIEĠ) (l-Artikolu 14), fid-dispożizzjonijiet dwar il-funzjonament tal-Unjoni. Din il-klawsola għandha tapplika għall-politiki kollha tal-Unjoni Ewropea (UE), inkluż is-suq intern u l-kompetizzjoni. Maż-żewġ Trattati dwar is-servizzi kollha ta' interess ġenerali ser jinhemeż ukoll protokoll dwar is-servizzi ta' interess ġenerali mhux ekonomiċi ([5]).

2.4 L-iffirmar tat-Trattat ta' Liżbona jfisser orizzonti ġodda għall-integrazzjoni Ewropea f'dan il-qasam permezz ta' dispożizzjonijiet ġodda li jipprovdu għall-possibbiltà li jitwaqqaf qafas legali sovranazzjonali ġdid u aktar adattat sabiex jiddefinixxi u jirregola l-aċċess u t-tħaddim ta' dawn is-servizzi fl-Istati Membri kollha tal-UE. Dan għandu jkopri b'mod partikolari:

([3]) Ara "Los objetivos de la Política Comercial Común ala luz del Tratado de Lisboa" (L-għanijiet tal-politika kommerċjali komuni fid-dawl tat-Trattat ta' Liżbona), Miguel Angel Cepillo Galvín, fil-pubblikazzjoni intitolata *El Tratado de Lisboa: salida de la crisis constitucional* (It-Trattat ta' Liżbona: ħruġ mill-kriżi kostituzzjonali), editur José Martín y Pérez Nanclares, Iustel, 2008.

([4]) Opinjoni tal-KESE, *Is-saħħa u s-sigurtà fuq il-post tax-xogħol*, ĠU C 224, 30.8.2008, p. 87.

([5]) Opinjoni tal-KESE 267/2008, *Evalwazzjoni indipendenti tas-servizzi ta' interess ġenerali*, ĠU C 162, 25.6.2008, p. 42.

— ir-rwol prinċipali u s-setgħa diskrezzjonali wiesgħa tal-awtoritajiet nazzjonali, reġjonali u lokali li jipprovdu, jikkummissjonaw u jorganizzaw SIEĠ sabiex jaqdu l-bżonnijiet tal-utenti tagħhom bl-aħjar mod possibbli;

— id-diversità tas-SIEĠ u l-bżonnijiet u l-preferenzi differenti tal-utenti li jistgħu jirriżultaw minn sitwazzjonijiet ġeografiċi, soċjali u kulturali differenti;

— livell għoli ta' kwalità, sigurtà u aċċessibbiltà ekonomika, it-trattament ugwali u l-promozzjoni tal-aċċess universali u tad-drittijiet tal-utenti.

2.4.1 Uħud mill-miżuri li jippromovu l-korpi multilaterali internazzjonali bħad-WTO u li għandhom x'jaqsmu mal-ġestjoni tal-globalizzazzjoni għandhom il-potenzjal li jsaħħu din il-pożizzjoni, b'mod partikolari bis-saħħa tal-korpi ta' arbitraġġ tagħha li jista' jkollhom rwol ferm importanti.

2.5 Permezz ta' approċċ sovranazzjonali huwa aktar faċli li ninfluwenzaw il-komunità internazzjonali, inwettqu l-miżuri li jeqirdu dak kollu li jhedded il-mudell soċjali tagħna u nippromovu l-Ewropa bħala żona sinjura, demokratika, ekoloġika, kompetittiva, solidari u inklużiva għaċ-ċittadini kollha tal-Ewropa ([1]).

2.6 Fil-kuntest internazzjonali attwali, nistgħu nidentifikaw għadd ta' dimensjonijiet u livelli li jeħtieġu approċċ strateġiku divrenzjat min-naħa tal-UE. Dawn jinkludu:

2.6.1 Il-ġestjoni tal-assi pubbliċi u globali (l-arja, l-ilma, il-foresti eċċ.); skont id-dikjarazzjonijiet tas-solidarjetà bħal pereżempju dawk li jinsabu fid-Dikjarazzjoni dwar it-Twaqqif ta' Ordni Internazzjonali Ekonomika Ġdida (Riżoluzzjoni tal-Assemblea Ġenerali tan-NU 3201, 2.5.1974), l-UE għandha tippromovi l-ħolqien ta' qafas sovranazzjonali li huwa konsistenti mal-ftehimiet u d-deċiżjonijiet internazzjonali li jistgħu jiġu adottati f'dan ir-rigward;

2.6.1.1 L-assi pubbliċi globali huma oġġetti jew servizzi kruċjali għall-benesseri tal-individwu u għall-bilanċ bejn is-soċjetajiet tat-Tramuntanta u tan-Nofsinhar tad-dinja. Il-provvista tar-riżorsi pubbliċi globali ma tistax titħalla f'idejn l-aworitajiet u s-swieq nazzjonali biss: tinħtieġ kooperazzjoni internazzjonali għall-ħarsien u l-produzzjoni tar-riżorsi.

2.6.2 Iż-żamma u l-iżvilupp ta' għadd ta' servizzi komuni li jitolbu investiment pubbliku konsiderevoli fl-interess ġenerali tal-pubbliku tal-UE, pereżempju Galileo.

2.6.3 It-tqassim tal-poteri bejn l-UE u l-Istati Membri tagħha fir-rigward tal-ġestjoni tal-aċċess għal ċerti servizzi elettroniċi u universali ta' komunikazzjoni bħall-Internet;

2.6.4 Definizzjoni tal-komipiti tal-korpi sottonazzjonali (federali, reġjonali u lokali) li attwalment iżommu, imexxu u jirregolaw il-provvista tas-servizzi soċjali fil-kuntest tal-implimentazzjoni futura tal-ftehimiet internazzjonali li ser jifthu n-negozju f'setturi tas-servizzi fejn għad m'hemmx liberalizzazzjoni jew fejn l-għażla tal-liberalizzazzjoni għadha ma teżistix;

2.6.5 Definizzjoni ta' strateġija legali u politika divrenzjata dwar is-sitwazzjoni futura tas-SIĠ provduti permezz ta' netwerk u servizzi oħra;

2.6.6 Sfortunatament, fil-fora internazzjonali attwali m'hemm l-ebda proċess li jindirizza s-SIĠ u kif ser jitħarsu u jinxterdu l-prinċipji u l-valuri tagħhom.

2.6.7 Madankollu, minn Jannar 2003, sitt organizzazzjonijiet internazzjonali (il-Bank Dinji, il-Konferenza tal-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Kummerċ u l-Iżvilupp – l-UNCTAD, il-FAO, il-FMI, l-OECD u n-NU) kisbu l-istatus ta' osservaturi fid-WTO. Dan seħħ b'konformità mal-prinċipju tal-gvernanza globali li għadu fil-bidu tiegħu u li jiġbor fih ir-regoli tal-liġi internazzjonali (ftehimiet internazzjonali dwar l-ambjent, ftehimiet internazzjonali dwar ix-xogħol, id-drittijiet tal-bniedem u l-oqsma ekonomiċi u soċjali). L-ILO u l-WHO ma ngħatawx l-istatus ta' osservaturi. Dan ifisser li kwistjonijiet relatati mal-impjieg u s-saħħa mhumiex parti minn dis-sistema ta' gvernanza globali li għadha fil-bidu tagħha - l-Unjoni Ewropea għandha tieħu azzjoni biex timla dan il-vojt.

3. L-*acquis* ġuridiku dwar is-servizzi ta' interess ġenerali li għandha tħares l-UE skont il-ftehim GATS-WTO

3.1 Matul dawn l-aħħar għaxar snin, l-istituzzjonijiet tal-UE imxew 'il quddiem fit-tfassil ta' mudell għas-SIĠ u fil-ħolqien ta' qafas legali li jkoprihom. Madankollu l-qafas legali li waqqfu f'dan il-qasam mhuwiex qafas komprensiv biżżejjed ([2]).

([1]) Opinjoni tal-KESE, *Social cohesion: fleshing out a European social model* (Il-koeżjoni soċjali: insaħħu l-mudell soċjali Ewropew), ĠU C 309, 16.12.2006

([2]) Ara r-Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew A.6-0275/White Paper tal-Kummissjoni Ewropea, COM(2004) 374 of 12.5.2004; Kummissjoni Ewropea, COM(2007) 725 finali, 20.11.07. eċċ.

3.2 B'rabta ma' dan importanti li niġbdu l-attenzjoni lejn il-pożizzjoni koerenti tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew li f'għadd ta' opinjonijiet suċċessivi tiegħu ([1]) esprima pożizzjoni stabbli u konsenswali fir-rigward ta' aspetti legali ċentrali tas-servizzi ta' interess ġenerali li huma ([2]):

— il-konformità mal-prinċipji tal-ugwaljanza, l-universalità, l-aċċessibilità tal-prezzijiet, l-aċċessibilità, l-affidabilità, il-kontinwità, il-kwalità u l-effikaċja, filwaqt li jiġu żgurati d-drittijiet tal-utenti u l-vijabilità ekonomika u soċjali;

— il-kunsiderazzjoni tal-bżonnijiet speċifiċi ta' ċerti gruppi ta' utenti bħall-persuni b'diżabilità, il-persuni li jiddependu minn ħaddieħor jew il-persuni żvantaġġati, eċċ.

3.3 Il-KESE għalhekk jaqbel li m'għandhiex titfassal lista estensiva tas-SIĠ u li minflok issir enfasi fuq l-għan speċifiku tagħhom. Madankollu, is-SIEĠ normalment ikollhom ifitxxu li joħolqu sensiela ta' kumpensi:

— bejn is-swieq u l-interess ġenerali,

— bejn l-objettivi ekonomiċi, soċjali u ambjentali,

— bejn l-utenti (utenti individwali, inklużi l-gruppi żvantaġġati, l-intrapriżi, l-awtoritajiet lokali, eċċ.), li mhux kollha għandhom l-istess bżonnijiet u interessi,

— bejn il-kompetenzi tal-Istati Membri u l-integrazzjoni Komunitarja ([3]).

3.3.1 L-għan tas-servizzi soċjali ta' interess ġenerali ([4]) huwa li jindirizzaw l-iżvantaġġi soċjali li jirriżultaw mill-mard, ix-xjuħija, l-inabbiltà li wieħed jaħdem, id-diżabilità, in-nuqqas ta' sigurtà tal-impjieg, il-faqar, l-esklużjoni soċjali, id-drogi, problemi familjali, problemi ta' alloġġ u problemi relatati mal-integrazzjoni tal-barranin.

3.3.2 Mingħajr l-ebda preġudizzju lejn il-libertà tal-għażla tal-awtoritajiet nazzjonali, il-KESE jemmen li dawn is-servizzi ta' interess nazzjonali, reġjonali u lokali għandhom jinkludu, iżda fl-istess waqt ma jillimitawx ruħhom għas-servizzi marbuta mal-edukazzjoni obbligatorja, is-saħħa, il-ħarsien soċjali, l-attivitajiet kulturali u l-attivitajiet ta' karità u solidarjetà, is-servizzi awdjoviżivi, id-distribuzzjoni tal-ilma u s-sanità ([5]).

3.4 Il-KESE jemmen li huwa aktar importanti li niffukaw fuq l-għan speċifiku tas-SIĠ u fuq il-ħtiġijiet (l-obbligi tas-servizz pubbliku) imposti fuqhom huma u jwettqu l-ħidma tagħhom, li għandhom ikunu ċari.

3.5 Il-protokoll dwar is-SIĠ, li huwa mehmuż mat-Trattat ta' Liżbona, jinkludi interpretazzjoni tal-kunċett tas-SIĠ li ġeneralment tirrifletti l-pożizzjoni tal-KESE f'dan ir-rigward. Din hija l-ewwel darba li l-liġi primarja tal-UE qed tkopri din il-kwistjoni partikolari. In-natura vinkolanti tagħha ser twassal għal linja gwida soda li fuqha ser tinbena l-azzjoni istituzzjonali tal-UE kemm fl-Istati Membri kif ukoll lil hinn minnhom.

3.6 Skont l-Artikolu 2 tal-protokoll, "Id-dispożizzjonijiet tat-Trattati ma jaffettwaw bl-ebda mod il-kompetenza ta' l-Istati Membri biex jipprovdu, jikkummissjonaw u jorganizzaw servizzi non-ekonomiċi ta' interess ġenerali".

3.6.1 Minkejja li l-protokoll jiddistingwi bejn SIĠ ekonomiċi u mhux ekonomiċi, fl-assenza ta' att istituzzjonali li jikklassifika dawn is-servizzi u fid-dawl tad-dispożizzjoniiet tad-Dikjarazzjoni dwar id-delimitazzjoni tal-kompetenzi (mehmuża mal-Att Finali tal-KIG tal-2007) u tal-Protokoll dwar it-tħaddim tal-kompetenza konġunta (mehmuż mat-TUE u t-TFUE), il-pożizzjoni tal-Istati Membri f'dan ir-rigward tibqa' l-aktar linja gwida legali adegwata.

Għalhekk ikun utli immens li jsir monitoraġġ tal-valutazzjonijiet li wettqet il-Kummissjoni Ewropea sabiex tanalizza l-implimentazzjoni tad-Direttiva dwar is-Servizzi fl-Istati Membri, b'mod partikolari fid-dawl tal-impatt li ser ikollhom fuq kif l-UE tinnegozja u tikkonkludi l-ftehimiet dwar il-liberalizzazzjoni tal-kummerċ tas-servizzi li hija tirregola.

([1]) Ara l-opinjoni esploratorja tal-KESE dwar is-SIĠ, ĠU C 241, 7.10.2002, p. 119; l-opinjoni tal-KESE dwar il-White Paper dwar is-SIĠ, ĠU C 221, 8.9.2005, p. 17; u l-opinjoni fuq inizjattiva proprja tal-KESE dwar *il-Futur tas-servizzi ta' interess ġenerali*, ĠU C 309, 16.12.2006, p. 135.

([2]) Opinjoni tal-KESE, *Evalwazzjoni indipendenti tas-servizzi ta' interess ġenerali*, ĠU 162, 25.6.2008, punt 3.2.

([3]) Opinjoni tal-KESE, *Evalwazzjoni indipendenti tas-servizzi ta' interess ġenerali*, ĠU 162, 25.6.2008, punt 3.7.

([4]) Ara l-opinjoni tal-KESE, Komunikazzjoni tal-Kummissjoni - *L-implimentazzjoni tal-programm Komunitarju ta' Liżbona - Is-servizzi soċjali ta' interess generali fl-Unjoni Ewropea*, ĠU C 161, 13.7.2007, p. 80.

([5]) Ara l-opinjoni tal-KESE, *The future of Services of General Interest* (Il-futur tas-Servizzi ta' Interess Ġenerali), (ĠU C 309, 16.12.2006, punt 10.3.

3.6.2 L-azzjoni tal-UE f'dan il-qasam tiddependi minn żewġ fatturi:

(a) Li t-tfassil u l-adozzjoni tal-atti tal-leġiżlazzjoni sekondarja jqisu t-tradizzjonijiet legali tal-Istati Membri fir-rigward tal-kunċett, il-kategoriji u t-tħaddim tas-SIĠ;

(b) Li l-ftehimiet internazzjonali, inklużi l-ftehimiet iffirmati mill-organizzazzjonijiet li fihom l-UE jew l-Istati Membri tagħha għandhom rappreżentanza, jinbnew fuq bażi ta' konsultazzjoni konġunta bejn l-Istati Membri u l-UE, u li jirriflettu dejjem l-aspetti ċentrali tat-Trattat ta' Liżbona u tas-sistemi legali tal-Istati Membri li jirregolaw is-SIĠ.

4. **Il-każ speċifiku tal-GATS/WTO**

4.1 Id-WTO hija l-korp internazzjonali responsabbli għar-regoli dinjija li jmexxu l-kummerċ bejn il-pajjiżi u topera fuq bażi ta' sistema multilaterali. L-organizzazzjoni nbniet fuq il-ftehimiet innegozjati u ffirmati bejn id-WTO u l-biċċa l-kbira tal-pajjiżi involuti fil-kummerċ dinji ([1]).

4.2 L-għan ewlieni tal-organizzazzjoni huwa li tiggarantixxi li l-iskambji kummerċjali jsiru b'mod fluwidu, prevedibbli u liberu kemm jista' jkun. Fi ħdan id-WTO, kważi kull deċiżjoni tittieħed b'kunsens bejn il-pajjiżi membri kollha u tiġi ratifikata fil-parlamenti rispettivi tagħhom. Il-kunflitti kummerċjali huma r-responsabbiltà tal-mekkaniżmu tar-riżoluzzjoni tat-tilwim tad-WTO.

4.3 Il-Ftehim Ġenerali dwar il-Kummerċ fis-Servizzi (GATS) huwa l-ewwel sett ta' prinċipji u regoli li dwarhom intlaħaq ftehim multilaterali u li jmexxu l-kummerċ internazzjonali fis-servizzi. Il-ftehim jistipula l-firxa ta' servizzi li l-membri tad-WTO huma lesti li jiftħu għall-kompetizzjoni esterna u jispeċifika l-livell ta' ftuħ permess f'dawn is-swieq li jinkludu wkoll mis-SIEĠ, bħas-servizzi finanzjarji, il-komunikazzjoni elettronika, is-servizzi tal-posta, it-trasport, l-enerġija eċċ.

4.4 Il-KESE diġà ħeġġeġ lill-istituzzjonijiet Komunitarji ([2]) sabiex jassigraw li l-prinċipji li jmexxu s-SIĠ jiddeterminaw ukoll il-pożizzjoni tal-UE fin-negozjati tal-kummerċ b'mod partikolari fid-WTO u fil-GATS. Fil-fehma tal-KESE mhuwiex aċċettabbli li fi ftehimiet internazzjonali dwar il-kummerċ bħal dawn, l-Unjoni Ewropea tassumi l-impenn tal-liberalizzazzjoni tas-setturi jew l-attivitajiet, li dwarhom ma jkun sar l-ebda qbil li jikkonforma mar-regoli tat-Trattat li jiggvernaw is-SIĠ. Il-bżonn li tinżamm is-setgħa tal-Istati Membri li jirregolaw is-servizzi ta' interess ġenerali, sabiex niksbu l-għanijiet soċjali u tal-iżvilupp tal-Unjoni, ifisser li s-SIĠ ma jistgħux jagħmlu parti minn dawn in-negozjati.

4.5 L-Artikolu 1.3(b) tal-GATS jeskludi s-servizzi pprovduti fl-eżerċizzju ta' awtorità governattiva u l-punt (c) tal-istess artikolu jeskludi kull servizz f'kwalunkwè settur li mhuwiex provdut fuq bażi kummerċjali u lanqas f'kompetizzjoni ma' provvedituri oħra.

4.5.1 Il-GATS ma jirreferix għal "servizzi ta' interess ġenerali" fis-sens strett tat-terminu ħlief għat-tifsira li tingħata fl-Artikolu XXVIII (c)ii ([3]) għalhekk meta jiġu biex jintagħżlu tifsira waħda u qafas internazzjonali adegwat għar-regolamentazzjoni tas-SIĠ fi ħdan id-WTO jqumu l-inċertezzi li jistgħu jqajmu dubju dwar ċerti dispożizzjonijiet tal-liġi Komunitarja.

4.5.2 Barra minn hekk, fid-dawl tal-għadd kbir ta' miżuri governattivi (jew pubbliċi) li għalihom jista' japplika l-GATS skont l-Artikolu 1.1. ta' dan il-ftehim ([4]) u fid-dawl tal-pożizzjoni li ħa l-korp tal-appell, li jaqbel li l-ftehim jista' jiġi applikat għal kull miżura li mhux ġustifikata biżżejjed u li xxekkel il-kummerċ fis-servizzi ([5]) , l-UE għandha tieħu pożizzjoni uniformi u soda fid-WTO li tħares il-prinċipji u l-valuri komuni li jagħmlu parti mill-*acquis* tal-Komunità.

4.5.3 L-unika eċċezzjoni għal din ir-regola hija stipulata fl-Artikolu 2(a) u (b) tal-Anness tal-GATS dwar is-servizzi tat-trasport bl-ajru li teskludi d-drittijiet tat-traffiku irrispettivament mill-mod li bih ikunu ngħataw, jew is-servizzi relatati mat-tħaddim tad-drittijiet tat-traffiku, mill-iskop tal-ftehim u mill-proċeduri tar-riżoluzzjoni tat-tilwim f'dan ir-rigward.

([1]) Skont Deċiżjoni 94/800/KE tal-Kunsill, it-22 ta' Diċembru 1994, (ĠU L 336, 23.12.1994) il-Kunsill adotta testi legali li rriżultaw min-negozjati multilaterali tal-Urugwaj dwar il-kummerċ li għalqu bl-iffirmar tal-Att Finali ta' Marrakech u l-ħolqien tal-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ.

([2]) Opinjoni tal-KESE, *The future of Services of General Interest* (Il-futur tas-Servizzi ta' Interess Ġenerali), (ĠU C 309, 16.12.2006.

([3]) Skont dan l-artikolu, li jittratta ċertu tifsiriet, dawk "il-miżuri tal-Membri li jaffettwaw il-kummerċ fis-servizzi" jinkludu l-aċċess għal u l-użu ta' servizzi li huma meħtieġa minn dawk il-Membri sabiex jiġu offruti lill-pubbliku in ġenerali b'rabta mal-provvista ta' servizz.

([4]) Li jgħid li dan il-ftehim japplika għal miżuri minn Membri li jagħmlu kummerċ fis-servizzi.

([5]) Ara l-każ tal-Istati Uniti - *Measures Affecting the Cross-Border Supply of Gambling and Betting Services*, każ WT/DS/AB/R(AB-2005-1). Ara wkoll l-analiżi ta' Moreira González, C. J. *Las cláusulas de Seguridad Nacional* (Il-klawżoli tas-sigurtà nazzjonali) Madrid 2007, p. 229. Ara wkoll il-każ tal-Komunitajiet Ewropej – Reġim dwar l-importazzjoni, il-bejgħ u d-distribuzzjoni tal-banana, każ WT/DS27/AB/R/197.

4.6 Din is-sitwazzjoni taghti lok għal diversi għażliet li dwarhom id-WTO ser ikollha tieħu pożizzjoni:

4.6.1 Il-promozzjoni ta' ftehim mal-imsieħba l-oħra, li jfisser il-kunċett ta' "servizz ipprovdut fl-eżerċizzju ta' awtorità governattiva" li jinsab f'Artikolu I(3) tal-GATS, tagħmel sens, sakemm id-dispożizzjonijiet tal-punt b) tal-istess artikolu, li jkopri b'mod ġenerali l-liberalizzazzjoni ta' kull servizz fi kwalunkwe settur ekonomiku, ma jtellfux lill-pajjiżi milli jadottaw derogi li jeskludu l-liberalizzazzjoni tas-servizzi soċjali u tas-servizzi ta' interess ġenerali. Dawn id-derogi ma jmorrux kontra l-obbligi li jimponi l-GATS sabiex iħares il-kummerċ tas-servizzi mill-ostakli.

4.6.2 Il-perspettivi differenti li minnhom issir evalwazzjoni tal-prestazzjoni tas-servizzi u fejn hemm bżonn klassifikazzjoni bħala SIĠ sabiex ikun jista' japplika l-GATS, jiddependi minn jekk l-enfasi hix ser issir fuq il-konsumaturi tas-servizz jew fuq l-entità li tipprovdi s-servizz. L-esklużjoni tas-SIĠ mill-iskop tal-GATS tista' sseħħ biss jekk ir-raġunijiet ikunu l-ħarsien tal-interess ġenerali fil-livell Komunitarju jew fil-livell ta' Stat Membru u l-ħarsien tas-servizzi tal-konsumatur, għaliex f'dan il-każ huwa irrelevanti jekk is-servizz huwiex ipprovdut minn entità pubblika, privata, nazzjonali jew barranija.

4.6.3 Il-bżonn li l-kunċett Komunitarju tal-istituzzjonijiet pubbliċi li joffru kreditu u s-servizzi finanzjarji ta' interess ġenerali (eż. pjanijiet għal meta wieħed jirtira u l-pensjonijiet pubbliċi) jikkonformaw mal-kunċett ta'Artikolu 1b) (it-tielet paragrafu) tal-Anness tal-GATS dwar is-servizzi finanzjarji li jqis l-attivitajiet l-oħrajn li jsiru minn entitá pubblika bil-garanzija, iggarantiti minn jew bl-użu ta' riżorsi finanzjarji tal-Gvern, bħala servizzi pprovduti fl-eżerċizzju ta' awtoritá governattiva.

4.6.4 Il-grupp G-20 [1] jista' jaqdi rwol ta' katalista għaddeċiżjonijiet tal-organizzazzjonijiet internazzjonali speċjalizzati (bħall-WHO, l-FAO, il-Bank Dinji, l-IMF eċċ.) fil-qasam tas-servizzi finanzjarji u għall-ħarsien tal-prinċipji u l-valuri li huma s-sisien tas-servizzi ta' interess ġenerali.

Brussell, 23 ta' Ottubru 2008.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Mario SEPI

---

[1] Il-grupp G-20 tal-finanzi jiġbor fih il-pajjiżi tal-G8, 11-il ministru tal-finanzi u l-gvernaturi tal-banek ċentrali li jirrappreżentaw 85 % tal-PGD tad-dinja u l-Unjoni Ewropea (li jirrappreżentaha l-pajjiż li jkollu l-Presidenza tal-Kunsill u l-President tal-Bank Ċentrali Ewropew).